

Länsstyrelsen Västra Götaland
403 40 GÖTEBORG

Göteborg 12 april 2021

Säveåns vattenråds yttrande över Massoptimering Väst AB:s ansökan om tillstånd till deponi för inert avfall på fastigheten Vråssered 4:6, Göteborgs kommun (Dnr: 551-13198-2020)

Säveåns vattenråd har valt att yttra sig över rubricerad ansökan.

Säveåns vattenråd verkar för att vattnet inom Säveåns avrinningsområde uppnår och håller en god ekologisk och kemisk status. Vattenrådet väljer att kortfattat framföra sina frågor gällande rubricerat samråd.

Bakgrund

Ansökan avser en inert deponi som främst tar emot schaktmassor från olika bygg- och anläggningsprojekt. Ansvarig verksamhetsutövare är Massoptimering Väst AB. Totalt beräknas 1 723 000 m³ massor tas emot inom deponiområdet, vilket motsvarar cirka 2 929 100 ton. I medeltal kommer cirka 146 455 ton tas emot årligen och maximalt bedöms att 300 000 ton kommer tas emot årligen. Ansökan omfattar en tillståndstid på 20 år + 2 år för avslutande åtgärder. Inom den tiden kommer även tillfartsvägen till området byggas

Det totala verksamhetsområdet uppgår till 20,4 hektar. När området är färdiguppfyllt kan det övergå till skogs/jordbruk eller annan industrimark.

Platsen för den tilltänkta verksamheten ligger i västra delen av det ungefär triangulära skogsområdet mellan Lerum i söder och Lärjeåns dalgång i norr. Detta område saknar genomgående vägar och har mycket litet bebyggelse.

Säveåns vattenråds synpunkter

Vattenrådet anser att flera skäl talar för att det är olämpligt att en deponi lokaliseras i Vråssered. Deponin skulle enligt förslaget ligga tvärs över en vattendelare med avrinning mot två vattendrag båda med mycket högt bevarandevärde. Topografin gör det svårt att hantera såväl yt- som grundvattenavrinning. Lokaliseringen av deponin riskerar också att möjligheterna för att uppnå Miljö kvalitetsnormen (MKN) för de vatten som berörs skulle minska, och med det MKN för Säveån, Lärjeån och Göta älv?

SÄVEÅNS VATTENRÅD

c/o Göteborgsregionens kommunalförbund
Besök Anders Personsgatan 8 | Post Box 5073, 402 22 Göteborg
Tel 031-335 50 00 | Fax 031-335 51 17
www.vattenradivast.se/saveans-vattenrad

Lokalisering

Skogsområdet mellan Lärjeåns dalgång i norr och Lerums samhälle i söder har stor betydelse som fritidsområde för boende i kringliggande samhällen. Skogsområdet är en del av den grönstruktur som krävs med hänsyn till ekologisk mångfald och artbevarande. Att deponiområdet för närvarande utgörs av kalhygge har i detta perspektiv ringa långtidbetydelse. Av större vikt är att inte börja nagga området i kanten och därmed minska grönområdets areal och framtida möjligheter.

Med hänsyn till hydrologiska förhållanden, naturförhållanden och värde för friluftslivet riskerar verksamheten att påverka såväl Säveån som Lärjeån negativt då platsen inte uppfyller Miljöbalkens krav i 2 kap 6 §.

”För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.”

Det bör vara möjligt att finna alternativa platser närmare centrala Göteborg och inom områden som redan är utsatta för miljöstörningar liksom att utnyttja befintliga anläggningar med liknande verksamheter som kan utökas för att undvika olämplig nylokalisering. Motiverade skäl för lokaliseringen utifrån redovisade alternativa lokaliseringar som har övervägts framgår inte tydligt i ansökan.

Verksamhetens omfattning

Under 20 år planeras deponering av 1 723 000 m³ massor motsvarande cirka 2 929 100 ton, vilket är en betydande verksamhet i ett regionalt perspektiv. Det är fråga om en mycket omfattande verksamhet.

Deponiverksamheten avses omfatta schaktmassor av varierande slag, klassade som inert (icke-farligt) avfall. Detta kan ses som en önskvärd målsättning. I praktiken kommer mycket betydande mängder massor schaktas bort i samband med byggprojekt och sedan transporteras med stora transportfordon till deponin. Det finns viss möjlighet att okulärt bedöma massornas status och ta prover för analys under hanteringen. Men i praktiken är risken betydande att otillåtet förorenade massor kommer att läggas på deponin. Består massorna av marina leror riskerar dessutom stora mängder salt att läcka ut i naturen och ner i grundvattnet. Om inte föroreningar ska spridas okontrollerat i omgivningarna behöver kraven på deponins lokalisering och utförande vara höga. Så verkar inte vara fallet med det föreslagna området.

Anläggning av tillfartsvägen planeras från sydväst diagonalt genom en betydande bergsrygg. För att anlägga vägen planeras sprängning och krossning av berg vilket medför buller, markvibrationer och damning vilket medför risk för störning av närboende och ger ett stort areellt naturingrepp. Efter att verksamheten upphört kommer den djupa bergskärningen att kvarstå som naturingrepp och riskmoment för människor och djur.

Naturpåverkan

Under verksamhetstiden kommer i princip hela det aktuella området att förlora sina befintliga naturvärden, då skog kommer avverkas och schaktmassor kommer läggas över hela området.

Den naturvärdesinventering som gjorts identifierade sju naturvärdesobjekt. Även ett bestånd av revlumner identifierades. Inga tydliga hänsyn eller värderingar har tagits till områdets betydelse för naturvärdet i hela "triangelområdet" mellan Lerum och Gråbo. Östra delen utgör "värdefull häckningslokal för fåglar", vilket bekräftar områdets betydelse i en betydligt större helhet. Den troliga förekomsten av tjäder indikerar även detta. Tjädern har behov av större någorlunda orörda områden. Deponin skulle sannolikt minska det större områdets förutsättningar att hysa tjäder. Givetvis gäller motsvarande i varierande grad för andra fåglar med behov av större, sammanhängande skogsområden.

I området för deponin ligger 4 våtmarker som alla avvattnas av Vråsseredsbäcken, hur kommer dessa våtmarker påverkas och vad blir effekterna på bäcken. Bäcken är en viktig lek och uppväxt miljö för öring. I Lärjeån där bäcken rinner ut har det hittats skal av flodpärlmussla.

Sammanfattningsvis anser vattenrådet att lokaliseringen är olämplig ur ett större naturvärdesperspektiv.

Ytvattenavrinning

Det föreslagna området för deponi inom fastigheten utgörs av en bergsplåt som är en del av krönpartiet i det bergiga skogsområdet mellan Lärjeåns dalgång i norr och Säveåns dalgång i söder. Huvudvattendelaren mellan Lärjeån och Säveån går över plåtån. Avrinningen från de deponerade massorna kommer därför att ske både mot norr och söder.

Avrinningen mot norr sker genom ett mindre vattendrag, Kvarnabäcken, som ansluter till Lärjeån ca 2 km fågelvägen nordväst om deponiområdet. Lärjeåns nedre del är skyddad som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet och håller på att få skydd som naturreservat. Lärjeåns dalgång är även riksintresse för naturvård. Lärjeån utgör dessutom nödvattentäkt för den regionala vattenförsörjning som Göteborgs stad ansvarar för. Nyligen har det investerats i en ny regleringsdamm för Stora Lövsjön för att värna detta ändamål.

Avrinningen mot söder ansluter via Älsjöbäcken, vilken mynnar i Sjön Aspen ca 3 km söder om deponiområdet. Aspen utgör en del av Säveåns vattensystem. Säveån nedströms Aspen är skyddad som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet och naturreservat. Säveåns vattensystem är även riksintresse för naturvård. Säveån brukar sammantaget betecknas som ett av Sveriges värdefullaste vattendrag.

Med hänsyn till värdet hos de två recipienterna för avrinningen från deponiområdet, Lärjeån och Säveån, framstår deponilokaliseringen som mycket olämplig. Både Säveån och Lärjeån är utsedda som Nationellt Särskilt värdefulla vatten, det framgår inte i ansökans MKB. Vidare är det viktigt att påpeka att det finns långtgående planer på att bilda reservat i Lärjeån inom Göteborgs kommun. I MKB är det alldeles för dåligt utrett vilken påverkan deponin kommer ha på Lärjeån under tiden deponin är verksam och tiden efter.

Att lokalisera ett avfallsupplag på en höjdplatå tvärs över en vattendelare försvårar avsevärt möjligheterna att styra avrinningen från deponiområdet och samla upp det förorenade lakvattnet. Grundregeln för deponi-lokalisering är att välja ett välavgränsat avrinningsområde med entydig avrinning i en punkt, där behandling och kontroll av lakvatten kan ske.

Grundvattenavrinning

Det är troligt att berggrunden i deponiområdet är uppsprucken med förutsättningar för infiltration och grundvattenströmning i ungefär samma riktningar som ytvattenavrinningen. Därför kommer eventuellt förorenat/salt lakvatten från deponimassorna att passera obehindrad ner i berggrunden och vidare ut i omgivningarna.

Med hänsyn till det genomsläppliga och ojämna underlaget på bergsplatån kommer det att vara svårt eller omöjligt att förhindra ytvattenavrinning från deponin med avskärande diken och att anlägga fungerande uppsamlingsbassänger. Det är därför märkligt att grundvattenförhållandena i deponiområdet över huvud taget inte berörs i samrådsunderlaget.

Transporter och buller

Det kommer att bli långa, tunga och väldigt frekventa transporter längs Säveån, dessutom under en lång tid, vilket kan få allvarliga konsekvenser.

En kraftigt ökad belastning/tryck på vägen kan i förlängningen skapa problem för Säveån, ökade rasrisker mm, vilket kommer påverka Säveån långsiktigt. Det är därför av största vikt att dessa möjliga konsekvenser för Säveån blir föremål för särskild utredning.

Den planerade verksamheten i Vråssered avses omfatta kraftigt bullrande verksamheter som krossning och sortering av bergmaterial m.m. I samband med bland annat deponeringen av schaktmassor erfordras omfattande intern trafik med tunga schaktmaskiner och andra arbetsfordon. Materialtransporterna till och från verksamhetsområdet kräver omfattande trafik med tunga transportfordon på idag mycket små vägar med begränsad trafik och en hel del bebyggelse. Det innebär avsevärt ökat störande buller även för bebyggelsen.

I konsekvens med detta är den föreslagna verksamheten i Vråssered olämplig.

För Säveåns vattenråd

/Robert Blomberg
Ordförande